

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Scandinavian School of Brussels
Styrets leder
Square d'Argenteuil 5
1410 Waterloo
Belgium

Deres ref

Vår ref
13/768

Dato
10.06.13

**Scandinavian School of Brussels – tilsyn med skolens styring og tjenestetilbud
– vedtak i sak om klage på Utdanningsdirektoratets vedtak om tilbaketrekking
av godkjenning etter privatskoleloven § 7-2 annet ledd**

Utdanningsdirektoratet har i brev av 11. mars 2013 oversendt klage av 25. februar 2013 fra Scandinavian School of Brussels på deler av direktoratets vedtak av 4. februar 2013. Det påklagede vedtaket innebærer at:

- Scandinavian School of Brussels godkjenning til å drive privatskole trekkes tilbake med virkning fra 19. juni 2013, jf. privatskoleloven § 7-2 annet ledd første punktum.
- Scandinavian School of Brussel må betale tilbake kroner 4 800 000, jf. privatskoleloven § 7-2 annet ledd annet punktum.

Scandinavian School of Brussels har klaget på den delen av vedtaket som gjelder tilbaketrekking av skolens godkjenning. Den delen av vedtaket som gjelder tilbakebetaling av statstilskudd er ikke påklaget.

Sakens dokumenter

Under behandlingen av klagesaken har departementet lagt til grunn direktoratets oversendelsesbrev av 11. mars 2013 vedlagt CD med sakens dokumenter, herunder:

- Varsel om tilsyn av 7. november 2011 og diverse etterfølgende korrespondanse.
- Brev fra direktoratet til skolen av 26. januar 2012 med pålegg om innsendelse av dokumentasjon. Etterfølgende korrespondanse og dokumentasjon.
- Stedlig tilsyn i mars 2012 – intervjureferater mv.
- Forhåndsvarsel fra direktoratet til skolen av 26. september 2012 om vedtak

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Kirkeg. 18

Telefon
22 24 90 90*
Org no.

Opplæringsavdelingen

Saksbehandler
Roger Spidsberg
22 24 76 91
Ane Brurberg Haugland
97 59 80 05

samsvarende med vedlagt foreløpig tilsynsrapport av samme dato. Diverse korrespondanse.

- Skolens tilbakemelding av 25. februar 2013 med vedlegg på foreløpig tilsynsrapport.
- Direktoratets vedtak av 4. februar 2013, endelig tilsynsrapport
- Scandinavian School of Brussels klage av 25. februar 2013 med vedlegg

Utdanningsdirektoratets vedtak

Utdanningsdirektoratets vedtak av 4. februar 2013 lyder:

”Med hjemmel i privatskoleloven § 7-2a annet ledd første punktum tilbaketrekkes godkjenningene for Scandinavian School of Brussels datert 25. april 2007 og 1. august 2007. Tilbaketrekkingen skjer med virkning fra 19. juni 2013.

Med hjemmel i privatskoleloven § 7-2a annet ledd annet pkt og forvaltningsloven § 35 krever Utdanningsdirektoratet tilbakebetalt kr 4 800 000,-.

Innholdet i vedtaket framkommer av tilsynsrapporten som følger som vedlegg til dette brevet.”

Det følger av tilsynsrapporten av samme dato at det overordnede temaet for tilsynet med Scandinavian School of Brussels har vært skolens styring og tjenestetilbud, og at direktoratet har kontrollert følgende undertemaer:

- Inntaksreglement, jf. privatskoleloven § 3-1, sammenholdt med § 5-2 bokstav d
- Skolens arbeid med elevenes psykososiale miljø, jf. privatskoleloven § 2-4 sammenholdt med opplæringsloven kapittel 9a
- Skolens arbeid med opplæringen i fag, jf. privatskoleloven § 2-3
- Skolens økonomiforvaltning, jf. privatskoleloven § 6-3
- Styrets sammensetning, ansvar og oppgaver, jf. privatskoleloven §§ 5-1 og 5-2

Det følger av tilsynsrapporten at tilsynet med Scandinavian School of Brussels ble åpnet ved brev av 7. november 2011, og at det ble avholdt stedlig tilsyn ved skolen 5 - 8. mars 2012. Under det stedlige tilsynet ble det gjennomført intervjuer med styrets leder, rektor, økonomidirektør og økonomisk assistent, avdelingsleder for grunnskolen, samt et utvalg av skolens pedagogiske personale. I tillegg ble det gjennomført samtaler med elever ved skolen og foresatte. Skolen mottok en foreløpig tilsynsrapport 26. september 2012. Skolens styre fikk frist til 26. oktober 2012 til å uttale seg om det faktum som var lagt til grunn, det rettslige grunnlaget, direktoratets subsumering av faktum under de aktuelle bestemmelsene i regelverket og direktoratets reaksjoner. Styret ved Scandinavian School of Brussels avga en uttalelse før fristens utløp. Styret har også sendt inn redegjørelse datert 11. januar 2013.

I endelig tilsynsrapport av 3. februar 2013 viste direktoratet til funn, vurderinger og konklusjon i foreløpig tilsynsrapport av 26. september 2012:

”Utdanningsdirektoratet avdekket 56 lovbrudd ved skolen. Lovbruddene knyttet seg til samtlige kontrollerte områder i tilsynet og omfattet blant annet:

- *Skolens organisering som i mange tilfeller fører til at elevene ikke får oppfylt sine rettigheter etter privatskolereguleringen. Det ble blant annet avdekket at skolen hadde planlagt med 96 timer for lite norskundervisning og at flere av opplæringstimene ble gjennomført uten norsk som opplæringspråk.*
- *Styrets manglende evne til å påse at skolen drives i samsvar med gjeldende regelverk, herunder manglende forståelse av eget ansvar. Styret ved skolen forholdt seg til et system fra 2007, som ikke var oppdatert og som ikke avdekket de fleste av lovbruddene som Utdanningsdirektoratet fant under tilsynet. Styret hadde heller ikke iverksatt tiltak for å korrigere enkelte av lovbruddene som skolens system avdekket, eller som var avdekket ved tidligere tilsyn og revisjoner, og som derfor var kjent for skolen.*
- *Styrets manglende evne til å forvalte statstilskuddet og skolepengene slik at det kommer elevene til gode. Skolen har benyttet statstilskuddet til å finansiere andre lands elever enn de norske elevene statstilskuddet er beregnet til. Skolen har også lønnet en ledende ansatt med over 1,5 millioner i årlige godtgjørelser som ikke var berettiget.*
- *Styret har ikke sørget for at skolen har hatt en forsvarlig økonomi- og regnskapsforvaltning. Skolen har drevet med virksomhet som ikke er skoledrift, har hatt mangelfull sporbarhet i regnskapene og har hatt en skolepengesats som er fire-fem ganger høyere enn maksimalt tillatte sats.*
- *Mangler knyttet til skolens arbeid med det psykososiale miljøet. Skolen har ikke hatt tilfredsstillende planer og rutiner for arbeidet med det psykososiale skolemiljøet. Blant annet har ikke styret vært tilstrekkelig involvert i skolens arbeid. Skolen har ikke involvert elever og foreldre og gitt dem tilstrekkelig mulighet til å delta i skolemiljøarbeidet.*
- *Skolens manglende forvaltningskompetanse som får direkte betydning for elevenes rettsikkerhet. Skolen behandlet for eksempel ikke henstillinger fra elever og foreldre vedrørende det psykososiale miljøet etter reglene i forvaltningsloven.*

I foreløpig tilsynsrapport la direktoratet videre til grunn, jf. punkt 13.2:

”SSB gir ikke elevene ved skolen et tjenestetilbud i samsvar med norsk privatskoleregulering. Dette fremkommer blant annet gjennom de konkrete bruddene knyttet til skolens opplærings situasjon og skolens arbeid med det psykososiale skolemiljø, som er avdekket [..]

Slik skolen driver i dag kanaliseres norsk statstilskudd og skolepenger fra norske elever til elever som ikke er norske, og til formål utenfor skoledriften [..]

Formålet med skolen, som er å gi norske elever et norsk opplæringstilbud i utlandet, synes stadig å vike for et opplæringstilbud som er tilpasset alle de representerte nasjonenes læreplaner og elever. For eksempel gjennomføres deler av opplæringen på engelsk til tross for et eksplisitt krav om norsk etter privatskoleloven. Slike prioriteringer resulterer i et opplæringstilbud som i realiteten ikke samsvarer med kravene og forventningene som stilles til en norsk opplæringsinstitusjon [...]

SSB har utvist en kvalifisert manglende evne til å etterleve regelverket. Dette demonstreres både av mangelen på kunnskap om regelverket som er avdekket hos skolens styre og ledende personale, samt omfanget av de avdekkete brudd. I tillegg til dette og mer graverende, er at skolen bevisst velger en driftsform som ikke er forenelig med de kravene som følger av norsk privatskoleregulering. Skolen inntar ikke en aktiv posisjon for å følge regelverket. De synes isteden å vente på at tilsynsmyndigheten skal påpeke lovbrudd. Denne manglende lojaliteten til oppgaven som skolen er gitt mulighet til å forvalte, gjør at Utdanningsdirektoratet ikke har tillit til at SSB vil bli drevet i samsvar med det til enhver tid gjeldende regelverk i fremtiden.”

I den endelige tilsynsrapport uttalte direktoratet følgende om utgangspunktet for vurderingen og vedtaket:

”Innledningsvis vil Utdanningsdirektoratet påpeke den klare plikten skolene har til å følge det regelverket som ligger til grunn for tillatelsen til å drive skole med tilskudd, og som skolene skal være kjent med. Utdanningsdirektoratet viser i denne sammenheng til tidligere forvaltningspraksis hvor Kunnskapsdepartementet uttaler at:

”Skoler som drives og mottar tilskudd etter friskoleloven, skal drives etter det regelverket som til enhver tid gjelder for disse skolene, og det er styret som har ansvaret for at dette skjer. Det er altså ikke slik at frittstående skoler kan starte opp og tilpasse seg regelverket etter hvert, herunder avvente tilsyn fra statlig myndigheter...”¹

Dette innebærer at Utdanningsdirektoratet ved sin vurdering, i tillegg til de brudd som foreligger i dag, også vurderer hvordan skolen har forholdt seg til regelverket i hele den aktuelle perioden. En forutsetning for tilskuddsordningen er tillit til at skolene overholder sine plikter etter privatskolelovgivningen. Dette er særlig viktig i en situasjon hvor tilsynsmyndighetens kontroller er basert på stikkprøver.”

I endelig tilsynsrapport ga direktoratet en oppsummering av ”lovbrudd som fremdeles eksisterer”:

”Inntak, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 4:

¹ Fra departementets vedtak av 16. desember 2005 i saksnummer 200406212.

Skolen har fremdeles i sitt inntaksreglement og søknadsskjema flere krav om informasjon som er egnet til å sile elever i strid med privatskoleloven § 3-1 første ledd annet punkt, om at privatskolene skal stå åpne for alle som fyller vilkårene for plass i offentlige skoler.

Skolens arbeid med psykososialt skolemiljø, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 6:
Rutinene og planene som skolen har utarbeidet for arbeidet med det psykososiale miljøet, er ikke implementert. Det foreligger derfor fortsatt brudd på privatskoleloven § 2-4 jf. opplæringslova kapittel 9a.

Det lokale arbeidet med opplæring i fag, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 6:
SSB har ikke implementerte rutiner for informasjon til styret om skolens pedagogiske arbeid. Dette er et brudd på privatskoleloven § 5-2 første ledd.

SSB mangler fremdeles en forsvarlig pedagogisk ledelse av skolen. Dette er et brudd på privatskoleloven § 4-1. Skolen opererer fremdeles med undervisningstimer hvor norsk ikke er opplæringspråk. Det foreligger derfor fortsatt brudd på privatskoleloven § 2-1 tredje ledd.

SSB har ikke endret sin "language policy" hvor engelsk fremgår som "language of instruction". Dette er et brudd på privatskoleloven § 2-1 tredje ledd."

Skolepenger, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 7:
Skolen har fremdeles skolepengesatser som langt overstiger maksimalt tillatte satser. Dette er brudd på privatskoleloven § 6-2 første ledd.

Annen virksomhet, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 8:
Skolen har planer om å skille ut all annen virksomhet som er i strid med privatskoleloven § 2-2 i et nytt rettssubjekt per 1. januar 2013 (ferdigstilles 1. halvår 2013 med tilbakevirkende kraft). Dette vil kunne korrigere lovbruddene avdekket på privatskoleloven § 2-2. Skolen har ikke ferdigstilt delingen av virksomheten på vedtakstidspunktet.

Rettssubjektet, som har godkjenning til skoledrift etter privatskoleloven driver også skole for elever fra andre land enn Norge, tilbyr International Baccalaureate, har en underavdeling som driver barnehage, eier aksjer, eier aksjefond, tilbyr kurs som ikke er skolevirksomhet og driver utleie av skolebygg. Alt dette er annen virksomhet enn skoledrift og ulovlig. Dette er brudd på privatskoleloven § 2-2 første ledd.

Krav til regnskapet, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 9:
Skolen har planer om å skille ut norsk skoledrift i et nytt rettssubjekt per 1. januar 2013 (ferdigstilles 1. halvår 2013 med tilbakevirkende kraft). En slik oppdeling vil kunne bidra til å korrigere lovbruddene som går på krav til regnskapet. Skolen har ikke dokumentert ferdigstilt deling av virksomheten på vedtakstidspunktet.

Skolens regnskap inneholder transaksjoner som ikke angår skoledriften (barnehage og ikke-norsk skoledrift), og skoledriften etter privatskoleloven er ikke ført på en egen avdeling i regnskapet. Dette er brudd på økonomiforskriften § 3.

Skolen har ikke ført avdelingsregnskap for SFO og internat, og har ikke ført interne transaksjoner mellom avdelingene og skoledriften. Dette er brudd på økonomiforskriften § 3 andre ledd.

Skolen har ikke sendt ved avdelingsregnskap for avdelingene ved innsendelse av årsregnskapsdokumentasjon til Utdanningsdirektoratet innen 1. juni året etter regnskapsåret. Dette er brudd på økonomiforskriften § 3 tredje ledd.

Skolen benytter en kontoplan som ikke sammenfaller med norsk standard kontoplan. Dette er et brudd på økonomiforskriften § 3 første ledd.

Skolen har ikke spesifisert i note offentlige finansieringskilder med tanke på bidragsyter og formål, ikke fullstendig opplyst om skolepenger for norske elever og heller ikke opplyst om fordelingen av felleskostnader mellom avdelinger og skoledriften. Dette er brudd på økonomiforskriften § 4 annet ledd.

Anvendelse av statstilskudd og skolepenger, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 10:

Med bakgrunn i avvikene som Utdanningsdirektoratet har avdekket på skolens anvendelse av statstilskudd og skolepenger, kreves kr 4 800 000,- av benyttet statstilskudd tilbake fra skolen. Skolen har planlagt å skille ut norsk skoledrift i et eget rettssubjekt fra 1. januar 2013 (ferdigstilles 1. halvår 2013 med tilbakevirkende kraft). Dette vil kunne redusere risikoen for lovbrudd på privatskoleloven § 6-3 i fremtiden. Skolen har ikke ferdigstilt delingen av virksomheten på vedtakstidspunktet.

Vi har avdekket følgende lovbrudd på privatskoleloven § 6-3:

Skolen har hatt lønnskostnader til en ledende ansatt som er betydelig høyere enn hva som kan forsvares innenfor begrensningen om at statstilskudd og elevpenger skal komme elevene til gode. Personen har nå avsluttet arbeidsforholdet på skolen, men misbruket av statstilskudd og skolepenger ved utbetaling av for høye lønnsgodtgjørelser de siste årene påvirker tilbakebetalingskravet.

Skolen har elever fra land som skolen ikke mottar statstilskudd fra. Dette er i seg selv ikke tillatt og omtales som et eget lovbrudd. Skolen tar dessuten betydelig mindre i skolepenger fra disse elevene enn hva som er nødvendig for å kunne veie opp for manglende statstilskudd. Tilbudet til disse elevene finansieres derfor delvis av norsk statstilskudd/skolepenger.

Norsk statstilskudd og skolepenger benyttes til leie av et bygg som anvendes til internatdrift for elever som ikke er norske, til subsidie til lærere og til verdistigning av et bygg som skolen ikke eier. Skolen har ikke tilfredsstillende dokumentert hvordan dette er finansiert.

Skolen hadde åtte firmabiler/tjenestebiler ved tidspunktet for foreløpig tilsynsrapport. Skolen har redusert dette antallet til totalt fem firmabiler/tjenestebiler. Dette er etter direktoratets vurdering en bilpark som har gått og fremdeles går utover skolens behov. Skolen har følgelig pådratt seg kostnader som gjør at ikke alle offentlige tilskudd og skolepenger kommer elevene til gode.

Skolen har også vanskeliggjort Utdanningsdirektoratets tilsyn med skolens bruk av statstilskudd og skolepenger:

Skolen har ikke fullt ut etterkommet Utdanningsdirektoratets forespørsler om informasjon til sentrale økonomiske data, jf. privatskoleloven § 7-2 første ledd.

Styrets oppgaver knyttet til økonomiforvaltningen, jf. den foreløpige tilsynsrapporten pkt. 11:

Skolens styre har manglende rutiner for å sikre at offentlige tilskudd og skolepenger kommer elevene til gode, jf. privatskoleloven § 5-2 bokstav g).

Styret har i lengre tid vært klar over lovbrudd på økonomifeltet påpekt av andre eksterne kontrollinstanser uten å gjøre nødvendige korrigeringer. Styret har således etter Utdanningsdirektoratets vurdering, ikke oppfylt kravet om å ha en forsvarlig økonomi- og regnskapsforvaltning, jf. privatskoleloven § 5-2 bokstav f).

Styret – sammensetning og ansvar, jf. den foreløpige tilsynsrapporten:

Styret ved SSB mangler fremdeles implementerte rutiner som skal sikre styret informasjon for å se til at skolen drives i samsvar med gjeldende regler. Dette er et brudd på privatskoleloven § 5-2 første ledd.”

Direktoratet ga i den endelige tilsynsrapporten slik begrunnelse for valg av reaksjonsform:

”Det avgjørende for Utdanningsdirektoratets valg av reaksjonsform er om det er grunnlag for å ha tillit til at SSB i det videre vil drive skolen i samsvar med privatskolelovgivningen. Virksomheten ved skolen før tilsynet ble gjennomført, står sentralt i denne vurderingen. Skolens arbeid frem til endelig vurdering er imidlertid også vurdert og hensyntatt.

Vår vurdering i foreløpig rapport var at skolen over lengre tid ikke har inntatt en aktiv holdning for å oppfylle privatskoleregelverkets krav, jf. punkt 13.2 i den foreløpige tilsynsrapporten. Skolen har ikke hatt tilstrekkelig oversikt over hvilke

krav loven stiller eller i hvilken grad skolens praksis og organisering er i samsvar med privatskoleloven. Skolen har kjent til lovbrudd over flere år uten å gjøre noe for å korrigere praksis.

Selv om Utdanningsdirektoratet er positiv til skolens retting av enkelte påpekte lovbrudd, svekkes betydningen av denne innsatsen av skolens tidligere unnlater. Det er etter Utdanningsdirektoratets oppfatning ikke tilstrekkelig at skolen først setter i gang en større innsats med retting av lovbrudd når det varsles at godkjenningen trekkes tilbake.

Utdanningsdirektoratet legger videre vekt på at styret under tilsynet heller ikke opplyste om den faktiske tilstanden ved skolen. Styret har siden november 2011 hatt anledning til å redegjøre for hvordan de arbeider med de kontrollerte områdene eller komme med skriftlige redegjørelser på åpne spørsmål. Skolen har i sine redegjørelser under tilsynet gitt uttrykk for at skolen i det alt vesentligste har vært drevet i samsvar med privatskolelovgivningen og at de avdekkede lovbruddene ikke var alvorlige. Det er altså lite samsvar mellom de faktiske funn, den motivasjon skolen nå viser og den informasjon de valgte å gi Utdanningsdirektoratet under tilsynets undersøkelser.

Privatskoleloven baserer seg i stor grad på tillit til de private skolene og stikkprøvekontroll. Uten nødvendig tillit vil ikke prinsippet om stikkprøvekontroll fungere for å sikre elevene det opplæringstilbudet de har krav på.² Gjentatte, vedvarende og/eller graverende brudd på privatskolelovgivningen, som er tilfellet i denne saken, vurderer Utdanningsdirektoratet som alvorlig.

Utdanningsdirektoratet har på denne bakgrunn besluttet å trekke tilbake Scandinavian School of Brussels godkjenning til å drive grunn- og videregående skole med rett til statsstøtte med virkning fra 19. juni 2013. Vedtaket er basert på de omfattende og alvorlige brudd på privatskolelovgivningen, hvoretter flere fortsatt gjør seg gjeldende [..]"

Om begrunnelsen for valgt virkningstidspunkt for vedtaket om tilbaketrekking av godkjenningen uttalte direktoratet i tilsynsrapporten:

"Formålet med tilsynsinstituttet er å bidra til å sikre at elevene gis en opplæring i samsvar med Stortingets intensjoner. Utdanningsdirektoratet har konstatert flere og alvorlige lovbrudd ved SSBs virksomhet. Dette vil normalt innebære at Utdanningsdirektoratet av hensyn til elevene, trekker skolens godkjenning tilbake med umiddelbar virkning. Utdanningsdirektoratet finner imidlertid at hensynet til elevenes opplæringssituasjon i denne saken tilsier at SSB bør få opprettholde driften

² Ot.prp.nr.37 (2006-2007) Om lov om endringer i friskolelova, punkt 16.2: "Tilsynsordningen etter privatskoleloven bygger på stikkprøvekontroll. Både av hensyn til elevene og tilskuddsforvaltningen, er departementet derfor helt avhengig av å ha tillit til de private skolene."

ut skoleåret. Både tidsaspektet og skolens geografiske beliggenhet gjør at en umiddelbar tilbaketrekking av godkjenningen kan påvirke gjennomføringen av skoleåret for elevene. Dette gjelder særlig elevene som skal ta eksamen ved skolen. Utdanningsdirektoratet vil derfor ikke trekke skolens godkjenning tilbake med umiddelbar virkning, slik at skolens elever kan fullføre skoleåret ved SSB dersom de ønsker det. Scandinavian School of Brussels godkjenning til å drive privatskole med rett til statsstøtte trekkes tilbake med virkning fra 19. juni 2013.

Ovennevnte innebærer at Utdanningsdirektoratet vil yte statstilskudd til skolen også i denne avviklingsperioden, nettopp for at de norske elevene i minst mulig grad skal bli berørt av vedtaket.”

Fra endelig tilsynsrapport siteres følgende om kravet om tilbakebetaling av statstilskudd:

”Utdanningsdirektoratets vurderinger knyttet til skolens benyttelse av statstilskudd fremgår av punkt 6.2 og vedlegg til rapporten. Utdanningsdirektoratet konkluderer med at skolens bruk av statstilskudd i flere tilfeller ikke har kommet elevene til gode. Utdanningsdirektoratet vil derfor kreve tilbake midler som ikke er benyttet i tråd med skolens godkjenning og privatskoleloven, jf. privatskoleloven § 7-2a annet ledd.

En av hovedkonklusjonene i tilsynet er lav sporbarhet knyttet til skolens disponering av midler som en følge av skandinavisk skoledrift og manglende oppdeling av skolens drift i avdelingsregnskaper. Utdanningsdirektoratets tilbakebetalingskrav vil derfor til en viss grad være basert på kalkyler på skolens bruk av statstilskudd som ikke kom elevene til gode. Tilsynet har avdekket flere lovbrudd på kravene som stilles til skolens regnskap. Dette omhandlet blant annet at skolens regnskap inneholdt mye som ikke stammet fra norsk skoledrift etter privatskoleloven. Dette reduserte sporbarheten knyttet til benyttelsen av norsk statstilskudd.

Utdanningsdirektoratets krav om tilbakebetaling av statstilskudd er i nedre sjikt av hva som kan kreves tilbake med bakgrunn i rapportens konklusjoner. Tilbakebetalingskravet baserer seg kun på benyttede midler i 2010 og 2011.

Tilbakebetalingskravet i foreløpig rapport var på kr 4 800 000,- [...]

Ved å benytte forutsetningene som skolen la til grunn ser vi at tilbakebetalingskravet økes fra kr 4 800 000,- i foreløpig tilsynsrapport til kr 5 900 000,- på vedtakstidspunktet. Utdanningsdirektoratet og skolen har benyttet forskjellige forutsetninger ved utregningen av tilbakebetalingskravet. Ulike forutsetninger i modellene har ført til økningen i tilbakebetalingskravet uten at det er åpenbart hvilke av modellene som best reflekterer faktisk benyttelse av statstilskuddet. Forskjellene går på hvilket beregningsgrunnlag man velger å benytte

i kalkylene til beregningen. Utdanningsdirektoratet har av denne grunn valgt å opprettholde det opprinnelige tilbakebetalingskravet på kr 4 800 000,-.

Klage

Scandinavian School of Brussels har i brev av 25. februar 2013 påklaget deler av direktoratets vedtak av 4. februar 2013:

”Krav om tilbakebetaling av kr 4 800 000 er ikke gjenstand for klagen. Styret velger å rette fokus fremover mot skolens videre drift og aksepterer Utdanningsdirektoratets krav om tilbakebetaling da dette er knyttet til en nå foreldet driftspraksis ved skolen.”

I klagen gis slik bakgrunnsinformasjon om skolen:

”SSB har siden 1970-tallet vært en felles nordisk grunn- og videregående skole, med elever fra Sverige, Norge, Danmark og Finland, tuftet på en nordisk samarbeidsavtale om kulturutveksling. Både svenske og norske myndigheter godkjente skolens driftsform med felles nordiske klasser og ett samlet budsjett og regnskapssystem. Denne godkjenningen er siden blitt forbigått av nasjonalt regelverk og skolens enhetsdrift er dermed kommet i strid med den norske privatskoleloven.

Historisk har det svenske elevgrunnlaget vært større enn de tre andre nasjonenes elevgrunnlag til sammen. I inneværende år er det 132 svenske elever, 77 norske, 20 danske og 5 finske foruten IB-elever. Hovedregelen har vært inndeling i nasjonale klasser fra 1-7 klasse, deretter felles klasser med oppdeling i nasjonale undergrupper. De faglige resultatene har vært gode i hele perioden for alle dokumentert bl.a. gjennom nasjonale prøver. Skolen kan vise til tilsvarende gode resultater hva gjelder elevtilfredshet.

Skolen mottar statsstøtte fra Sverige, Norge og Finland. Det danske tilbudet har vært gitt innenfor rammen av enten norsk eller svensk læreplan. Skolepengene for de danske elevene uten statsstøtte har vært høyere. Undervisningstilbudet de danske elevene er blitt gitt ved SSB har vært noe begrenset.

Skolen har i tillegg hatt et uavhengig internat-tilbud for videregående elever med plass til inntil 50 elever, samt barnehage for inntil 50 barn fra fylte to år. Praksis er at disse to tilbudene skal være selvfinansierende, og ikke understøttet av inntekter fra støtteberettigede tilbud.

I skolens virketid har elevene betalt en betydelig egenandel, som kommer i tillegg til statsstøtten, som har vært innrettet mot å dekke et fullverdig privat tilbud til norske elever i utlandet.

SSB har siden 2010 vært gjennom en omfattende omstillingsprosess der siktemålet har vært å opprettholde det gode tilbudet innenfor rammen av belgisk, svensk, norsk og finsk lovverk. En omfattende svensk skoleinspeksjon ble nylig avsluttet med det resultat at SSB ble godkjent innenfor rammen av det svenske lovverket. For å etterkomme tilsvarende krav innenfor det norske lovverket har skolen sett det nødvendig å gjennomføre en oppdeling av virksomheten slik at den norske delen av skolen drives separat. I praksis betyr dette at all annen virksomhet enn den norske skolen er skilt ut av det opprinnelige driftsselskapet (stiftelsen). Den gjenværende delen, SSB Norway, er i prosess med å ansette en ny norsk skoleleder (rektor).”

I klagen uttaler skolen under overskriften ”Tilsynsrapporten – overordnede forhold” dette:

”Hvorfor bør SSB få lov til å drive videre?

I dette dokumentet ber vi Kunnskapsdepartementet om å omgjøre vedtaket av 4. februar 2013 om å trekke tilbake retten til å drive godkjent skole. De rettslige argumentene følger av klagen. På et overordnet nivå ber vi departementet merke seg følgende tre forhold:

- 1) Retting av brudd. Den gjenværende delen av stiftelsen med det nye navnet SSB Norway vil drive norsk skole innenfor rammen av norsk privatskolelov. Skolen vil dokumentere at brudd på lovverket i all hovedsak er rettet.*
- 2) Gjenoppretting av tillit. Utdanningsdirektoratet vektlegger i vedtaket om å trekke tilbake godkjenningen at de ikke har tillit til at styret og ledelsen verken har evne eller vilje til å drive innenfor lovverket. Styret imøtekommer denne kritikken gjennom to konkrete tiltak.
 - a) For det første ved å rette og implementere alle brudd på lovverket i en ny driftsstruktur.*
 - b) For det andre ved at styret går av og overlater den videre driften av SSB Norway til et nytt styre sammensatt av personer uten involvering i tidligere drift.**
- 3) En tilbaketrekking av godkjenningene vil medføre at både dagens og fremtidige elever og deres familier mister et godkjent norsk undervisningstilbud i Brussel. Brussel har en stor norsk befolkning, hvorav mange er på midlertidige opphold. Alternativet for disse elevene vil være et tidsbegrenset opphold på belgisk eller annen internasjonal skole, noe som kan være problematisk både for den enkelte elevs skolesituasjon under oppholdet og ved tilbakekomst til norske skoler.”*

Scandinavian School of Brussels gir i klagen følgende oversikt over gjennomførte og planlagte rettetiltak:

”Utdanningsdirektoratet har, i tilsynsrapporten punkt 5, ”merket seg skolens retting etter den foreløpige rapporten”, men sier samtidig at endringene”... som utgjør hoveddelen av skolens arbeid, fortsatt er mangelfulle eller mangler tilstrekkelig implementering”.

SSB er ikke enige i denne vurderingen. Vi vil komme tilbake til hvilke tiltak SSB allerede hadde gjennomført på vedtakstidspunktet [..]. Det redegjøres i det videre for at ytterligere tiltak er gjennomført per dags dato.

En rekke av de påpekte bruddene er en konsekvens av skolens historiske organisering. Skolens organisering er vedtatt endret ved at den norske skoledriften videreføres i SSB Norway. Omorganiseringsprosessen er iverksatt. I henhold til den formelle juridiske delingsprosessen vil utskillelsen av all annen virksomhet i nytt rettssubjekt, SSB Global, skje umiddelbart etter årsavslutningen. Ved avslutning av årsregnskapet for 2012 vil dermed den formelle strukturen være på plass og bruddene som følger av organisasjonsform rettes således retroaktivt med virkning fra og med 1. januar 2013.

Slik det fremgår av vedlagte tabell [..] er det, når en ser bort fra de bruddene som relaterer seg til organiseringen, kun ett forhold som ikke er fullstendig korrigert og implementert per 1. januar 2013.

Skolepengesatsene, som på vedtakstidspunktet var for høye, ble på styremøte 19.2.2013 vedtatt senket til privatskolelovens maksimale satser pluss lovmessig tillegg. De nye skolepengesatsene er gjort gjeldende for norske elever som startet grunn- og videregående skole 1. januar 2013 og deretter.

Det eneste gjenstående forhold er opplæringspråk. Skolen har hatt tradisjon for å gi undervisning med fransk og engelsk som opplæringspråk i ulike fag. Denne praksis er avvirket for de norske elevene fra 1.1.2013.

På tross av skolens annonsering etter kvalifiserte norske lærere har det ikke lyktes skolen å rekruttere nok lærere til fullt ut å tilfredsstille kravet om norsk som opplæringspråk i alle fag. Skolen har derfor sett seg nødt til å gjøre nytte av skandinaviske lærere ut inneværende skoleår.

Scandinavian School of Brussels viser i klagen til at direktoratet i sitt vedtak har vektlagt manglende tillit til skolen, og uttaler at:

”Den manglende tilliten er for alle vesentlige formål knyttet til en vurdering av situasjonen slik den tidligere var ved skolen. Selv om tidligere forhold ved skolen er relevante ved vurderingen av om en kan ha tillit til driften av skolen, mener SSB at en også må se hen til situasjonen på vedtakstidspunktet. Regelverket bør ikke anvendes slik at det er umulig for en skole å rette opp tidligere feil. Derfor må en

ved anvendelsen av regelverket legge vekt på SSBs konkrete og dokumenterbare vilje og evne til å rette påpekte avvik.

Skolen anfører at flere av endringene var igangsatt før foreløpig tilsynsrapport forelå, og viser styrets og skolens aktive vilje til forbedring. Styret ved SSB er av den oppfatning at Utdanningsdirektoratet har lagt for liten vekt på at de kritikkverdige forhold ved skolen i stor grad lar seg tilbakeføre til handlinger og unnlatelser fra tidligere ledelse og styre ved skolen.

Styret, som var aktivt under tilsynet i mars 2012, tiltrådte i august 2011 og tok umiddelbart fatt på arbeidet med å kartlegge behov for forbedring av interne prosedyrer for styrets ansvar og rapportering til styret, og ikke minst skolens økonomistyring.

Som tidligere anført går styret av som følge av uttrykt mistillit fra de norske tilsynsmyndighetene. Det holdes følgelig ekstraordinær generalforsamling 14. mars der et nytt styre vil bli valgt.

På styremøte 22. januar 2013 varslet skolens rektor styret om sin avgang fra skolen ved utgangen av skoleåret.

Andre tilsyn av forholdene ved SSB

Den skandinaviske skolen har fulgt flere lands skolesystemer. Ved vurderingen av om en skal ha tillit til at skolen vil kunne rette forholdene og drive i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning, kan det være av interesse å se hvordan andre lands tilsynsmyndigheter har vurdert skolen og evnen til å bringe driften i samsvar med lignende lovverk som det norske.

Den svenske Skolinspektionen førte et omfattende tilsyn ved skolen fra starten av 2010 og i en periode på to og et halvt år. Den endelige konklusjonen fra Skolinspektionen ble mottatt 19. desember 2012. Denne viser full tillit til skolen. Påpekninger Skolinspektionen innledningsvis hadde mot skolens drift og pedagogiske tilbud ble trukket tilbake, og Skolinspektionen konstaterte at skolen har vilje og evne til retting, implementering og varig endring. [...]"

Med hensyn til valg av reaksjonsform er det blant annet anført:

"Forvaltningsloven § 34 annet ledd slår fast at klageorganet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. I tillegg til det faktum som lå til grunn ved vedtakstidspunktet, ber styret departementet ta hensyn til de beskrevne endringer og omstendigheter som inntreffer før departementet treffer sitt endelige vedtak i saken.

SSB understreker at skolen har tatt de påpekte avvik på alvor. Samtidig er det skolens syn at Utdanningsdirektoratet ikke i tilstrekkelig grad har lagt vekt på endringene som er foretatt, og heller ikke har foretatt en fullstendig vurdering av en tilbaketrekning av godkjenningen i lys av tiltakets konsekvenser og i lys av alternative reaksjonsformer.

Utdanningsdirektoratet har i tilsynsrapporten [...] vist til hvorfor tilbaketrekking av godkjenningene etter direktoratets syn er riktig i denne saken. Direktoratet har imidlertid ikke, så langt skolen kan se, vurdert om samme formål kan oppnås med mindre inngripende tiltak. Valg av reaksjonsform synes i stor grad å bygge på resultatet i andre enkeltstående saker som har dreid seg om brudd på privatskoleloven. Direktoratet synes derimot ikke å ha foretatt en konkret interesseavveining eller en vurdering av forholdsmessigheten ved valg av reaksjonsform overfor SSB. Dette strider mot alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper, både når det gjelder krav til vedtakets innhold og prinsippet om forsvarlig saksbehandling.

Utdanningsdirektoratet har fattet et vedtak av svært tyngende karakter. Som det blant annet fremgår av Rt 2000 side 1056 med henvisning til tidligere høyesterettspraksis, stilles det strenge krav til begrunnelsen for slike vedtak. Begrunnelsen må vise at forvaltningen har løftet frem og vurdert de relevante hensyn som gjør seg gjeldende. Videre må begrunnelsen vise at avveiningen av disse hensynene er i tråd med de føringer som fremgår av hjemmelsgrunnlaget og alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Manglene ved Utdanningsdirektoratets begrunnelse etterlater tvil omkring direktoratets interesseavveining. Den ufullstendige begrunnelsen sår videre tvil om vedtaket er fattet på et forsvarlig rettslig og riktig faktisk grunnlag.

Selv om drift av privatskoler er underlagt et til dels detaljert sektorregelverk, vil de alminnelige forvaltningsrettslige grunnprinsippene gjelde både som tolkningsfaktor og som bindende krav til forvaltningen. [...]

SSB bestrider ikke at mange av de bruddene som har funnet sted har vært alvorlige. SSB mener imidlertid at Utdanningsdirektoratets valg av virkemiddel overfor skolen ikke står i forhold til de endringene som er blitt gjennomført ved skolen i løpet av det siste året.

Utdanningsdirektoratet avdekket gjennom dokumenttilsyn, stedlig tilsyn, intervjuer og skolens nettsider tidlig i 2012, 56 større og mindre brudd på privatskoleloven. Da styret ved SSB leverte sin formelle uttalelse 26. oktober 2012, kunne det vises til at et flertall av bruddene allerede var rettet eller ville være det innen 1. januar 2013. Før Utdanningsdirektoratet fattet et endelig vedtak leverte skolen, 11. januar 2013, supplerende informasjon og dokumenter, som underbygger retting og implementering av tiltakene. [...]

Samlet sett mener SSB å ha vist at Utdanningsdirektoratets vedtak om tilbaketrekking ikke er en forholdsmessig reaksjon. Vedtaket går lengre enn det som er nødvendig for å realisere formålet. Et mindre inngripende tiltak – retting – ville ha realisert formålet. Den preventive og pønale effekten ved sanksjonen er allerede hentet ut ved at SSB har tatt inn over seg og tatt konsekvensene av situasjonen ved at skolen selv har iverksatt adekvate tiltak. Den manglende forholdsmessigheten viser seg videre ved at en uskyldig tredjepart – elevene – vil rammes svært hardt av en tilbaketrekking. En tilbaketrekking av godkjenningen vil fjerne et undervisningstilbud som er nødvendig og velfungerende. Hensynet til elevenes opplærings situasjon må tillegges stor betydning, og dette hensynet tilsier at undervisningstilbudet ved skolen skal opprettholdes.”

Vedrørende driftsformen ved skolen heter det blant annet i klagen;

”Ny driftsform

Styret, som ble valgt ved Generalforsamlingen 31. mai 2011, hadde sitt første styremøte 22. august 2011. Det ble relativt raskt klart for dette styret at SSB sto overfor en situasjon der en større strukturell omlegging av driftsformen måtte til for å etablere samsvar mellom skolens drift og de ulike nasjonale krav. I desember 2011 satte styret ned en arbeidsgruppe bestående av styremedlemmer og administrativt personale ved skolen, som skulle analysere endringsbehovet. [...]

Da det er stor diskrepans mellom svensk og norsk regelverk hva gjelder styrets ansvar og skolens økonomiske driftsform, ble det tydelig for arbeidsgruppen at SSB sto overfor et dilemma, som kun ville kunne løses gjennom en deling av stiftelsen École Reine Astrid ASBL. Styret besluttet å etablere to nye stiftelser, én som skulle drive den norske skolen, den andre den svenske skolen. [...]

Fisjon

I lys av ovennevnte informasjon besluttet styret i oktober 2012 at SSB istedenfor skulle gjennomføre en fisjon. All annen virksomhet enn det norske støtteberettigede undervisningstilbudet på grunnskole- og videregående skoles nivå, løftes ut av rettssubjektet, École Reine Astrid – Scandinavian School of Brussels ASBL, og overføres til to nye stiftelser, henholdsvis SSB Global og SSB Sweden.

De nødvendige formalia for å starte fisjonen ble initiert umiddelbart og SSB kalte inn til en ekstraordinær generalforsamling 22. november 2012.

Generalforsamlingen godkjente fisjonsplanen og fulgte opp med den umiddelbare etableringen av SSB Global. Tilsvarende skal gjøres for SSB Sweden 14. mars 2013 før fisjonen sluttføres innenfor det juridiske rammeverket i Belgia.

I forbindelse med fisjonen endrer École Reine Astrid – Scandinavian School of Brussels ASBL. navn til SSB Norway. Da dette er den opprinnelige stiftelsen beholder rettssubjektet organisasjonsnummeret, som den norske godkjenningen er knyttet til. Dette oppfyller derved Utdanningsdirektoratets krav, som nevnt over.

Å skille ut all annen virksomhet enn den norske skoledriften fordrer en økonomisk og juridisk prosess som er knyttet til årsoppgjøret for 2012. Det er først etter at revisjon av siste regnskapsår er sluttført, og de dertil hørende relevante overføringer av kontrakter og finansielle forpliktelser er foretatt, at fisjonen vil være komplett. En endelig registrering vil deretter følge i det tilsvarende belgiske enhetsregisteret, Le Moniteur Belge. En nærmere redegjørelse for denne prosessen ble forelagt Utdanningsdirektoratet i styrets tilsvar av 26. oktober 2012 og underbygget med kopi av PwCs konsulenttilbud oversendt Utdanningsdirektoratet 11. januar 2013.

Den vedlagte handlingsplanen fra PwC underbygger videre de nødvendige stegene i fisjonen og demonstrerer følgelig en prosess som er omfattende og som krever at det tas tidsmessige hensyn til juridiske og finansielle forpliktelser. Når fisjonen er endelig registret vil denne ha en tilbakevirkende kraft og være gjeldende fra 1. januar 2013.

SSB, som hittil har vært én juridisk enhet, er følgelig fra 1. januar 2013 å regne som tre adskilte juridiske enheter. Hver enhet er en ikke profittgivende stiftelse, kalt ASBL (Association Sans But Lucratif). Øverste organ er generalforsamlingen, som delegerer det løpende ansvaret for virksomheten til et styre. Styret i SSB Norway er følgelig ansvarlig for de forholdene som faller inn under privatskoleloven § 5-2 (styrets oppgaver), organiseringen bør være uproblematisk i lys av privatskoleloven kapittel 5 om styrings- og rådsorgan. [...]

Flere av de bruddene som ble påpekt av Utdanningsdirektoratet er knyttet til skolens tradisjonelle driftsform som felles nordisk skole samlet i ett rettssubjekt med ett felles budsjett. Avvikene relatert til driftsformen vil korrigeres gjennom fisjonen og får tilbakevirkende kraft fra 1. januar 2013. Utdanningsdirektoratet har etter SSBs oppfatning ikke lagt tilstrekkelig vekt på den informasjon som forelå på vedtakstidspunktet. Gjennom å foreta en så omfattende strategisk organisasjonsendring som en fisjon er, mener SSB å vise en konkret, dokumenterbar og kvalifisert evne til retting for å bringe SSB Norway i samsvar med det norske regelverket.

Vi ber klageinstansen om å gjøre en ny vurdering av denne prosessen samt legge vekt på etterfølgende omstendigheter, altså de deler som har kommet på plass etter vedtaket 4. februar 2013.”

I klagen gis en redegjørelse for forhold som klager anfører at er rettet:

”Inntaksreglement og søknadsskjema

Utdanningsdirektoratet konkluderer i sin endelige rapport at skolen har flere krav til informasjon som er egnet til å sile elever i strid med privatskoleloven § 3-1 første ledd annet punkt, om at privatskolene skal stå åpne for alle som fyller vilkårene for plass i offentlige skoler. Skolen foretar ingen siling av elever, men antar kritikken

viser til søknadsskjemaets spørsmål om arbeidsgiver skal ha tilsendt faktura direkte. Dette er nå fjernet. Det anføres at SSB er en skole for alle rettighetslever.

Skolens arbeid med psykososialt skolemiljø

Skolen har en psykososial handlingsplan som ble oppdatert og styrebehandlet 22. oktober 2012. Det presiseres at handlingsplanen med dertil hørende rutiner for skolens arbeid med psykososialt skolemiljø i henhold til privatskoleloven og opplæringsloven, er fullt implementert for norske elever i med effekt fra 1. januar 2013. Skolen har i lengre tid arbeidet systematisk med det psykososiale skolemiljøet. Handlingsplanen ble først anvendt i 2007. [..]

Det lokale arbeidet med opplæring i fag

Gjennom et fast årshjul har skolen og styret definert rutiner for informasjon til styret om skolens pedagogiske arbeid. Disse rutineene er implementert i samsvar med oppstart av virksomheten i SSB Norway. Styret i SSB Norway hadde sitt første møte i henhold til årshjulet 19. januar 2013. Utdanningsdirektoratet mener at SSB mangler en forsvarlig pedagogisk ledelse av skolen. Hva som ligger i dette begrunnes ikke særskilt i vedtaket. Den nye skolestrukturen, SSB Norway, ledes av en rektor ansvarlig for at opplæringen i fagene er i henhold til regelverket. Gjennom delingen av virksomheten er den pedagogiske ledelsen styrket ved at SSB Norway vil ha en dedikert ansvarlig for det nasjonale opplæringsprogrammet. Tidligere var SSBs National Curriculum Leaders ansvarlige for ulike trinn på tvers av nasjonene. Rektor ved SSB Norway, som er en stilling det nå rekrutteres til, skal ivareta en forsvarlig pedagogisk ledelse.

Undervisningsspråk

Utdanningsdirektoratet skriver i sin tilsynsrapport under punkt 6.2 at skolen opererer fremdeles med undervisningstimer hvor norsk ikke er opplæringspråk, hvilket er brudd på privatskoleloven § 2-1 tredje ledd.

Skolen erkjenner at situasjonen ikke er ideell, noe som også fremkommer i den skjematiske redegjørelse for implementerte endringer, som er gjengitt i vedlegg.

Utvidet fokus på språk har alltid vært et av de pedagogiske satsingsområdene til SSB. Skolen mener at solid språkkompetanse gir elevene en ekstra fordel og styrke i møte med dagens samfunn. SSB har derfor hatt både fransk og engelsk som undervisningsspråk i enkelte fag, slik som kroppsøving, kunst og håndverk, natur- og samfunn og fremmedspråk. Fra 1. januar 2013 er dette rettet og undervisningen i den norske skolen blir gitt på norsk, med noen få unntak der undervisning gis på svensk eller dansk, men i henhold til norske læreplaner og med norsk undervisningsmateriell.

Skolen har arbeidet aktivt med å rekruttere kvalifiserte norske lærere siden oktober 2012. To norske lærere ble ansatt i januar 2013. Kravet om norsk som opplæringspråk skal være fullt implementert fra skoleåret 2013/2014.[..]

Skolepenger

Skolepengesatsene for norske elever kan tilsvare 15 % av tilskuddsgrunnlaget + forskriftsfestet tillegg (kr 3 400 for grunnskolen og kr 4 500 for videregående trinn).

Styret i SSB Norway avholdt et ekstraordinært styremøte 19. februar 2013 der skolepengesatsene ble vedtatt, i tråd med ovennevnte maksimalt tillatte satser, i henhold til privatskoleloven § 6-2 første ledd. De nye satsene er gjort gjeldende med retroaktiv virkning fra 1. januar 2013. Satsene publiseres på SSB Norways hjemmeside. For mye innbetalte skolepenger vil bli refundert til de norske elevene som startet f.o.m. 1.1.2013.

Annen virksomhet

Utdanningsdirektoratet påpeker at delingen av SSBs virksomhet vil kunne korrigere bruddene på privatskoleloven § 2-2 som ble avdekket i den foreløpige tilsynsrapporten når denne er gjennomført. Delingen fører til at rettssubjektet, som har godkjenning til skoledrift etter privatskoleloven, retroaktivt per 1. januar 2013 ikke driver noen annen virksomhet. All annen virksomhet, som

Utdanningsdirektoratet refererer til, herunder skoledrift for elever fra andre land enn Norge, Internasjonal Baccalaureate, barnehagedrift, eierskap i aksjer og aksjefond, kurs som ikke er skoledrift samt lokalutleie, er underlagt henholdsvis SSB Global og SSB Sweden fra samme tidspunkt.

Utdanningsdirektoratet legger i sin konklusjon til grunn at denne delingen ikke er juridisk formalisert på vedtakstidspunktet. Dette skyldes den juridiske prosessen for fisjon ethvert belgisk registrert selskap/stiftelse må gjennom av revisjons- og skattemessige årsaker. [..]

Krav til regnskapet

Utdanningsdirektoratet refererer at skolen har planer om å skille ut norsk skoledrift i nytt rettssubjekt per 1. januar 2013. Dette medfører ikke riktighet. SSB skiller ikke ut norsk skoledrift i eget rettssubjekt men løfter ut all annen virksomhet enn norsk skoledrift fra det eksisterende rettssubjektet, da dette er et krav fra Utdanningsdirektoratet for å kunne bevare godkjenningen.

Hvert rettssubjekt har et eget regnskap. Føringer i ulike regnskapssubjekter foretas fra 1. januar 2013. Denne oppdelingen fører dermed til korrigerende av de lovbrudd som omhandler krav til regnskapet. Av dette følger at den norske skolens regnskap for 2013 ikke vil inneholde noen transaksjoner som ikke angår skoledriften i henhold til privatskoleloven. Regnskapet vil naturlig nok ikke foreligge før etter avsluttet regnskapsår. Endringene som er implementert, innebærer imidlertid

at det ikke er grunnlag for å hevde at skolen opererer i strid med økonomiforskriften § 3.

SSB Norway driver ikke SFO eller internat og vil følgelig ikke ha føringer i regnskapet som gjelder slik virksomhet.

Da SSB ikke er et norsk foretak, men en belgisk stiftelse, er skolen pliktig å følge den regnskapspraksis som vertslandet krever. Det er ikke overenstemmelse mellom den kontoplan som er gjeldende i Belgia og norsk standard kontoplan 4102.

Riksrevisjonen gjorde en anmerkning vedrørende dette forhold under sitt tilsyn i 2009. Som nevnt i styrets tilsvar til foreløpig tilsynsrapport ble problemene med å harmonisere norske og belgiske krav gjort kjent for Utdanningsdirektoratet i februar 2010. Det ble da enighet om at SSB skulle engasjere et norsk revisjonsfirma for å oversette årsregnskapet ført etter belgisk standard. SSB engasjerte Crowe Howarth til dette arbeidet, som, i henhold til avtalen, har levert inn SSBs rapport for 2010 og 2011.

I forbindelse med ovennevnte omlegging av regnskapssystemet har BDO Norge oversatt de relevante belgiske konti i samsvar med norsk standard kontoplan. Disse er ført inn i regnskapssystemet for SSB Norway, som dermed parallellfører kontoplanene. I fremtiden vil dermed årsregnskapet for den norske skolevirksomheten kunne leveres Utdanningsdirektoratet i henhold til norsk standard kontoplan. [..]

Anvendelse av statstilskudd og skolepenger

Under anvendelse av statstilskudd og skolepenger henviser Utdanningsdirektoratet til ulike brudd på privatskoleloven § 6-3. Det nevnes blant annet at skolen har hatt lønnskostnader til en ledende ansatt som er betydelig høyere enn hva som kan forsvares innenfor begrensningen om at statstilskudd og elevpenger skal komme elevene til gode. Det sittende styret og skolens rektor deler Utdanningsdirektoratets syn hva gjelder denne ene personens lønn og godtgjørelser. Dog må det presiseres at det arbeidsrettslige personvernet, gjennom arbeidsmiljøloven i Belgia, står meget sterkt og tildelt lønn og godtgjørelser kan ikke med letthet reduseres. Ledelsen ved skolen inntok derimot en aktiv holdning allerede høsten 2011 for å motivere vedkommende til selv å velge å gå av med tidlig pensjon. Det ble i juni 2012 inngått avtale om at arbeidsforholdet skulle komme til opphør i oktober 2012, i god tid før vedtakstidspunktet.

Etter SSBs syn burde Utdanningsdirektoratet ha lagt større vekt på dette. Utdanningsdirektoratets valg av reaksjonsform gjenspeiler ikke det opprettingsarbeidet som er gjort og de utskiftninger som er foretatt. Det er beklagelig om uforholdsmessig lønn i fortiden, godkjent av en ledelse som ikke lenger styrer skolen, skal føre til at skolen mister godkjenningen for fremtiden. Dette vil i tilfelle

kunne være i strid med prinsippet om at det er situasjonen på vedtakstidspunktet som skal være avgjørende.

Styret redegjorde i sitt tilsvar til den foreløpige rapporten for flere prinsipielle vedtak fattet i løpet av 2012 for å sikre at skolen ikke skal kunne inngå lite formålstjenlige avtaler i fremtiden. Disse omhandler blant annet pensjon, og begrensninger i rektors mulighet til å inngå lønnsavtaler over 7000 € per måned.

Hva gjelder lønnskostnader ved skolen for øvrig ser skolen det som nødvendig å understreke at disse er moderate og til sammenligning ligger under norsk lønnsnivå. Det er følgelig skolens intensjon at lønns- og arbeidsvilkår for undervisningspersonale ved SSB Norway skal være i samsvar med nivået i offentlige skoler i Norge i fremtiden.

Med virkning fra 1. januar 2013, før vedtakstidspunktet, har ikke lenger den norske skoledriften elever fra land som skolen ikke mottar statstilskudd fra. Det medfører følgelig ikke riktighet at deler av norsk statstilskudd eller skolepenger anvendes til finansiering av andre enn til de støtteberettigede norske elevene.

Som følge av fisjonen tilfaller ingen firmabiler/tjenestebiler den norske skolevirksomheten. Følgelig vil det ikke være grunnlag for å hevde at den norske støtteberettigede virksomheten pådrar seg kostnader knyttet til leasingavtaler, som gjør at ikke alle offentlige tilskudd og skolepenger kommer elevene til gode.

Utdanningsdirektoratets hevder skolen har vanskeliggjort deres tilsyn med skolens bruk av statstilskudd og skolepenger ved ikke fullt ut å etterkomme forespørsler om informasjon til sentrale økonomiske data, jfr. privatskoleloven § 7-2 første ledd. Slik det er redegjort for i styrets tilsvar til den foreløpige tilsynsrapporten [...], er skolen, som juridisk sett er et belgisk rettssubjekt, underlagt Belgisk lovgivning, som ikke tillater utlevering av lønnslistene uten skriftlig samtykke fra den enkelte ansatte. Skolen hadde følgelig et reelt behov for juridiske avklaringer før dokumentasjonen kunne oversendes Utdanningsdirektoratet. Da nødvendig avklaring om juridiske forhold med skolens belgiske advokat forelå ble alt etterspurt materiale tilgjengelig for Utdanningsdirektoratet. Det er lite trolig at denne forsinkelsen i realiteten kan ha påvirket Utdanningsdirektoratets kontrollmulighet.

Styrets oppgaver knyttet til økonomiforvaltningen

Utdanningsdirektoratet viser til skolens manglende evne til å gjøre nødvendige korrigeringer påpekt av andre eksterne kontrollinstanser. Styret antar at det med denne påstanden henvises til Riksrevisjonens og den svenske Skolinspektionen tilsyn.

SSB viser til redegjørelsen for skolens etterfølgelse av Riksrevisjonens krav. Videre vises det til Skolinspektionen endelige konklusjon av desember 2012, som viser at

skolen har korrigert samtlige avvik påpekt under deres langvarige tilsyn. Skolinspektionen har godkjent SSBs virksomhet. [..]

Styret – sammensetning og ansvar

Utdanningsdirektoratet hevder at SSB mangler en implementert rutine som skal sikre styret informasjon for å se til at skolen drives i samsvar med gjeldende regler. Skolen mener derimot at dette er rettet i henhold til alle krav. Skolen viser til styrets årshjul, som ble sendt inn sammen med styrets tilsvar til den foreløpige tilsynsrapporten. Årshjulet gir en klar fremstilling av informasjonsflyten mellom skolen og styret og sikrer at styret kan påse at skolen drives i samsvar med privatskoleloven. Styret har faste og regelmessige møter planlagt for ett år av gangen. Årshjulet sikret en rutinemessig gjennomgang av informasjon. Dette er en rutine som er på plass og SSB Norway hadde sitt første styremøte 22. januar 2013.

Avslutningsvis i klagen har skolen følgende bemerkinger:

”SSB ber Kunnskapsdepartementet i klagebehandlingen foreta en ny vurdering av Utdanningsdirektoratets beslutning om tilbaketrekning av skolens godkjenninger. Den sanksjonen som er ilagt av Utdanningsdirektoratet i direktoratets vedtak av 4. februar 2013 fremstår uforholdsmessig. Skolen mener direktoratet i for liten grad har vektlagt de omfattende forbedringstiltakene som er foretatt ved skolen. Ytterligere tiltak er gjort i senere tid for å rede grunnen for fornyet tillit til at skolen vil bli drevet i samsvar med privatskolelovens krav.

Hensynet til elevenes opplærings situasjon skal, slik Utdanningsdirektoratet bekrefter i tilsynsrapporten [..], stå sentralt i vurderingen av hvilken reaksjon som benyttes ovenfor avdekkede lovbrudd. SSB er opptatt av å ivareta elevene og deres opplærings situasjon. Gjennom 40 års drift har SSB opparbeidet et solid renommé og kan vise til gode akademiske resultater for elever som er svært fornøyde med skolen sin.

Norske elever i Brusselområdet er i en særlig sårbar situasjon med få reelle skolealternativer. SSB gir et adekvat og tilpasset undervisningstilbud til elever med særskilte behov i samarbeid med PPT Utland. SSB ønsker fortsatt å gi disse og alle de øvrige norske elevene et kontinuerlig undervisningstilbud. Det er et dokumenterbart behov for dette undervisningstilbudet, og elevene vil måtte foreta omfattende endringer av skolehverdagen om SSB mister godkjenningen.

Mange norske elever som kommer til Brussel på grunn av foresattes arbeidssituasjon, mangler den nødvendige engelskkompetanse til å kunne gå rett inn i en internasjonal skole. Enda færre vil være i en situasjon hvor det er gjennomførbart å velge lokal belgisk skole, hvor undervisningsspråket enten

er flamsk eller fransk. SSBs geografiske beliggenhet og skolens vesentlige tilfang av elever som oppholder seg midlertidig i Belgia gjør at skolen er særskilt viktig for den store andel nordmenn i Brusselområdet.

SSB har gjennom denne klagen sannsynliggjort at styret og skolen har rettet opp de feil og mangler som er påpekt. SSB vil gjøre det som står i dens makt for at skolen har et fullverdig tilbud i samsvar med privatskolens krav. [..]

Klagebehandlingen

Av oversendelsesbrevet av 11. mars 2013 følger det at direktoratet har vurdert klagers anførsler, men ikke funnet grunnlag for å omgjøre vedtaket. Fra oversendelsesbrevet gjengis:

”Allerede innledningsvis vil Utdanningsdirektoratet bemerke at det gjennom tilsynet er konstatert omfattende og alvorlige lovbrudd ved skolen. Lovbruddene har foregått over flere år og har også til dels vært kjent for skolen uten at nødvendige rettingstiltak er blitt satt i verk. Store deler av statstilskudd og skolepenger har vært benyttet i strid med forutsetningene i privatskoleloven § 6-3 om at statstilskuddet og skolepengene skal komme norske elever til gode.

Dersom godkjenningen ikke trekkes tilbake i et tilfelle der tilsynet har avdekket så vidt alvorlige funn, vil det i praksis bety at tilbaketrekking av godkjenning kun vil være aktuelt der det foreligger brudd på straffelovgivningen. En slik praksis vil bidra til å hule ut privatskolelovgivningens reaksjonssystem. Det vil også svekke kontrollregimet denne lovgivningen er basert på fordi skolene kan starte opp og først tilpasse seg regelverket etter hvert som lovbrudd eventuelt blir påpekt av tilsynsmyndighetene. En slik praksis vil svekke kvaliteten i opplæringen for elevene, tilsynets allmennpreventive betydning og privatskolenes legitimitet.

Privatskoleregulverkets rammer for utøvelsen av denne virksomheten skal sikre at de private aktørene leverer et opplæringstilbud i samsvar med Stortingets intensjoner. Dette er en svært viktig samfunnsoppgave for de private skolene. Det er derfor avgjørende at private aktører opererer innenfor regelverkets rammer. Tilsynsordningen med de private skolene, som bygger på stikkprøvekontroll, er laget nettopp for å bidra til at de private aktørene følger regelverket. Ordningen med stikkprøvekontroller forutsetter at skolene etter eget initiativ arbeider aktivt og systematisk for å oppfylle kravene i loven. Både av hensyn til elevene og tilskuddsforvaltningen er tilsynsmyndigheten derfor helt avhengig av å ha tillit til de private skolene.”

Om valget av reaksjonsform uttaler direktoratet:

”Utdanningsdirektoratet avdekket 56 lovbrudd knyttet til samtlige kontrollerte områder under tilsynet med Scandinavian School of Brussels. Alle lovbruddene er

erkjent av skolen.

Utdanningsdirektoratets valg av reaksjon er fundert på at skolen over flere år har drevet med omfattende lovbrudd og at de har unnlatt å korrigere lovstridig praksis som skolen har kjent til. Virksomheten ved skolen før tilsynet ble gjennomført har stått sentralt i denne vurderingen. Skolens arbeid frem til endelig vedtak er også vurdert og hensyntatt, men er under henvisning til ovennevnte ikke tilstrekkelig til at Utdanningsdirektoratet kan ha tillit til at skolen i fremtiden vil drive i samsvar med privatskoleregelverket. [..]

Skolen har anført at tilliten er gjenopprettet fordi styret nå er skiftet ut. Etter Utdanningsdirektoratets oppfatning er det ikke tilstrekkelig å skifte ut styret for å reparere manglende tillit til Scandinavian School of Brussels. Dette er en skole som over flere år, og gjennom flere styrer, har drevet virksomheten vesentlig utenfor privatskoleregelverket. Det er skolen som er rettighets – og pliktsubjekt etter privatskolelovgivningen. Avdekkede lovbrudd hefter ved skolen som sådan og ikke ved de personer som til enhver tid er satt til å forestå forvaltningen av den. En utskiftning av styret er derfor ikke tilstrekkelig til å gjenopprette tilliten til skolen, heller ikke i kombinasjon med de tiltak som skolen nå har satt i verk. [..]

Utdanningsdirektoratets undersøkelser viser at skolen ikke har gjennomført rettingsarbeid av betydning for regelverksetterlevelsen, før tilsynet konstaterte det omfattende antall lovbrudd i foreløpig tilsynsrapport. Verken gjennom styrereferatene, rektors rapporter eller øvrig arbeid ved skolen finner Utdanningsdirektoratet dokumentert at formålet med skolens omstillingsprosess har vært å oppfylle norsk privatskoleregelverk. Tvert i mot er det dokumentert gjennom ulike kilder at skolen i flere år har vært kjent med lovbrudd uten å gjøre nødvendige endringer. Utdanningsdirektoratet viser blant annet til at Riksrevisjonen påpekte den høye skolepengesatsen allerede i 2009. Skolepengesatsen ble først vedtatt redusert i ekstraordinært styremøte 19. februar 2013, altså etter at vedtak om tilbaketrekking forelå. Vi viser også til skolens strategiske handlingsplan hvor det fremgår at skolen var kjent med sin manglende regelverksetterlevelse i 2011, uten at det ble gjennomført rettingstiltak før varsel om tilbaketrekking av godkjenning forelå. [..]

Utdanningsdirektoratet legger til grunn i vedtaket av 4. februar at skolen har rettet en del av lovbruddene, men at hoveddelen gjenstår. Hovedspørsmålet for Utdanningsdirektoratet er ikke hvor mange lovbrudd som er rettet opp, men om skolens handlinger tilsier at det foreligger forutsetninger for å endre vår vurdering av om det er grunnlag for å ha tillit til skolen.

Skolen anfører at tilnærmet alle lovbrudd nå er rettet opp. Utdanningsdirektoratet er ikke enig i dette. Store deler av de forhold som fremkommer av skolens matrise i vedlegg 3 til klagen er etter vår vurdering fremdeles ikke rettet. Dette gjelder blant

annet alle lovbrudd hvor det er konstatert manglende implementering. Implementering fordrer systematisk bruk over tid i skolens daglige virke. Det er således ikke tilstrekkelig å utarbeide dokumenter. Dette er kun en del av arbeidet som må være på plass. Implementerte rutiner er selve fundamentet for styringsprinsippene i privatskoleregelverket, jf. for eksempel privatskoleloven § 4-1 og § 5-2. Skolens anførsel om at lovbruddene er rettet opp fordi det er produsert dokumenter, vitner om manglende forståelse for betydningen av godt implementerte rutiner som grunnlag for drift i henhold til regelverket.

Et eksempel på retting som skolen fremlegger i klagen, er at skolepengesatsen er satt ned med virkning fra 1. januar 2013 for de elevene som begynte ved skolen fra dette tidspunkt. De totale skolepengene for de øvrige norske elevene for skoleåret 2012-2013 ligger imidlertid fortsatt vesentlig over grensen for skolepengesats per år. Lovbruddet fremstår således som rettet på papiret, men det viser seg altså at hovedvekten av lovbruddet fremdeles er til stede gjennom hele skoleåret 2012-2013 for de fleste av de norske elevene. Skolen har også bemerket at de har rettet en rekke av lovbruddene fra endelig tilsynsrapport ved å skille ut virksomheten i flere rettssubjekter per 1.1.2013. Som en følge av at skolen retter dette retroaktivt etter årsregnskapsavslutningen, er ingen av disse lovbruddene faktisk rettet på vedtakstidspunktet, slik skolen anfører i sin matrise. [..]

Det er Utdanningsdirektoratets oppfatning at skolens tilpasninger til regelverket i all hovedsak er foretatt på grunn av tilsynet. Både skolens manglende etterlevelse forut for foreløpig tilsynsrapport og skolens mangelfulle retting av blant annet skolepengesatsen illustrerer dette.

Utdanningsdirektoratet har på bakgrunn av egne funn, og slik saken senere har utviklet seg, ikke tillit til at skolen aktivt og lojalt vil sørge for lovmessig opptreden. Vi viser her også til skolens kunnskap om egne lovbrudd tilbake til 2009 og til at skolen gjennom flere skoleår bare delvis rettet opp lovbrudd påpekt av svenske myndigheter selv om statsstøtten ble redusert.

Om vedtakets forholdsmessighet heter det i oversendelsesbrevet:

”Utdanningsdirektoratet fastholder de vurderinger og konklusjoner som fremgår av endelig tilsynsrapport, herunder valg av reaksjonsform.

Utdanningsdirektoratets valg av reaksjonsform er grundig vurdert og fundert på den oppfatning som også kommer til uttrykk i tidligere vedtak. Tilbaketrekking av godkjenning er forbeholdt alvorlige og/eller gjentatte brudd på privatskolelovgivningen. [..]

Skolens vurdering av forholdsmessighetsprinsippet synes å forutsette at det i alle tilfeller skal gis adgang til retting før godkjenningen kan trekkes tilbake. Denne

forutsetningen savner imidlertid rettslig forankring. Tilbaketrekking av godkjenning forutsatte riktignok en forutgående frist for retting etter den gamle friskoleloven § 25. Bestemmelsen ble imidlertid endret for å skape mer fleksibilitet i forvaltningen. I forarbeidene (NOU – 1997 -16) ble det i denne sammenheng uttalt at:

”Etter utvalgets oppfatning bør det være en viss fleksibilitet ved tolkning og anvendelse av bestemmelsen. For det første kan det neppe foreligge en ubetinget plikt for departementet til å trekke tilbake godkjenningen som reaksjon på bagatellmessige forhold, selv om de ikke rettes opp innen fastsatt tid. Dernest må departementet ved grove brudd kunne trekke godkjenning tilbake med øyeblikkelig virkning og uten forutgående fastsetting av frist for å få rettet på forholdet.”

Lovbruddene ved Scandinavian School of Brussels er mange og alvorlige. De har gjort seg gjeldende over en årrekke gjennom flere sittende styrer og flere av bruddene på regelverket har vært kjent uten å ha blitt rettet. Utdanningsdirektoratet har ikke tillit til at skolen vil følge regelverket i fremtiden. Dette begrunner anvendelsen av privatskolelovens strengeste reaksjon, at godkjenningen trekkes tilbake uten forutgående frist for retting. Uansett om skolen i ettertid gjør ”det som står i dens makt” for å unngå den varslede reaksjonen, blir ikke valget av reaksjonsform uforholdsmessig.

Etter Utdanningsdirektoratets syn er tilbaketrekking av godkjenning den reaksjonsformen som skal anvendes der det er konstatert manglende tillit til skoleeier, jf. privatskoleloven § 7-2a. Andre reaksjonsformer som loven åpner opp for er således vurdert, men ikke funnet anvendelige, og fremkommer derfor ikke som et alternativ i tilsynsrapporten.

Utdanningsdirektoratet uttaler om hensynet til elevene og deres foresatte følgende:

”Privatskoleloven gjelder fullt ut for norske skoler i utlandet. Dersom argumentet om at skolens elever ikke har et reelt skolealternativ skal få betydning, vil bruken av reaksjonen tilbaketrekking av godkjenning, i realiteten være avskåret for alle utenlandsskolene. Det vil aldri finnes et tilsvarende alternativ til disse norske skolene. Etter Utdanningsdirektoratets oppfatning vil en slik praktisering av regelverket stride med privatskolelovens ordlyd og forutsetninger for øvrig.

Norske barn og unge som bor på steder i verden hvor det ikke finnes norske skoler, må velge en skole innenfor det tilbudet som vertslandet tilbyr, alternativt en internasjonal skole dersom det finnes. Det finnes en rekke alternative skoletilbud i Brussel. Skolen har selv fremhevet den sterke konkurransen de opplever mot internasjonale skoler i området.

Utdanningsdirektoratet presiserer at det er skolen selv som må bære ansvaret for situasjonen som er oppstått. Utdanningsdirektoratet har tatt hensyn til de eksisterende elevene ved skolen, blant annet gjennom avviklingsplanen [..]

I oversendelsesbrevet kommenterer direktoratet skolens henvisning til det svenske tilsynet med skolen:

”Utdanningsdirektoratet kan ikke se at det er grunnlag for å konstatere at Skolinspektionen har full tillit til Scandinavian School of Brussels, slik skolen anfører. Skolinspektionens tilsyn ble påbegynt høsten 2010 og avsluttet i desember 2012. I løpet av tilsynsperioden holdt svenske myndigheter tilbake henholdsvis 30 og deretter 20 prosent av statstilskuddet, som følge av omfattende regelbrudd ved skolen. Selv om tilsynet fra svenske myndigheter nå er avsluttet, foreligger det imidlertid fremdeles lovbrudd som skolen må rette. Det er altså ikke slik at Skolinspektionen har godkjent skolens praksis innenfor det svenske regelverket, selv om de har avsluttet tilsynet ved skolen i samsvar med egen tilsynsmetode.

Direktoratet oppsummerer oversendelsesbrevet slik:

”De omfattende og alvorlige lovbrudd som er konstatert ved Scandinavian School of Brussels, herunder at lovbruddene har foregått over flere år og til dels har vært kjent for skolen uten at nødvendige rettingstiltak er blitt satt i verk, er etter Utdanningsdirektoratets oppfatning så graverende at det fordrer bruk av privatskolelovens strengeste reaksjon. Utdanningsdirektoratet fremhever at valget av reaksjon i tilsynet vil ha stor påvirkning for fremtidig reaksjonsutøvelse etter privatskoleregelverket. Vi viser også til signaleffekten som valg av reaksjon vil ha overfor øvrige private skoler med rett til statstilskudd. Tilbaketrekking av godkjenning overfor Scandinavian School of Brussels vil vise at skolene er forpliktet til å følge regelverket til enhver tid og at brudd på regelverket ikke aksepteres.”

Departementets vurdering

Departementet viser til at det overordnede temaet for tilsynet med Scandinavian School of Brussels har vært skolens styring og tjenestetilbud, og at tilsynsmyndigheten har avdekket regelbrudd innen alle de kontrollerte undertemaene; inntaksreglement, skolens arbeid med elevenes psykososiale miljø, skolens arbeid med opplæringen i fag, skolens økonomiforvaltning og styrets sammensetning, ansvar og oppgaver. For en nærmere beskrivelse av de avdekkede forhold vises til fremstillingen foran, samt til foreløpig tilsynsrapport av 26. september 2012 og endelig tilsynsrapport av 4. februar 2013.

Departementet legger til grunn at Scandinavian School of Brussels har erkjent samtlige av de avdekkede regelbruddene, og at vedtaket om tilbakebetaling av kroner 4 800 000 ikke er påklaget. Idet alle forholdene er erkjent, er det ikke nødvendig for

departementet å gå nærmere inn på det faktum som ligger til grunn for direktoratets vedtak.

Departementet legger etter dette til grunn for sin klagebehandling det faktum som følger av vedtak av 4. februar 2013 vedlagt tilsynsrapport av samme dato.

Det følger av dette at Scandinavian School of Brussels gjennom år, og under flere ulike styrever, har brutt en rekke bestemmelser i privatskoleloven på sentrale felter innenfor skolens styring og tjenestetilbud. Departementet må da ta stilling til hvilke konsekvenser dette skal få. Idet skolen ikke har påklaget den delen av direktoratets vedtak som gjelder tilbakebetaling av kroner 4 800 000, blir temaet for departementets klagebehandling om grunnlaget for direktoratets vedtak hva angår tilbaketrekking av Scandinavian School of Brussels godkjenning av retten til å drive privatskole med virkning fra 19. juni 2013 er oppfylt.

Departementet viser til privatskoleloven § 7-2a Moglege reaksjonsformer som lyder:

”Dersom det blir oppdaga forhold i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova eller i strid med føresetnadene for godkjenninga, kan departementet gi pålegg om å rette på forholda.

Departementet kan halde attende tilskotet eller dra godkjenninga attende dersom vilkåra i denne lova, vilkår i forskrifter gitt med heimel i lova eller føresetnadene for godkjenninga ikkje blir fylte. Departementet kan òg krevje attende for mykje utbetalt tilskot, og tilskotsmidlar som er brukte i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova eller i strid med føresetnadene for godkjenninga.

Første og andre ledd gjeld også dersom det er oppdaga forhold i strid med andre lover og forskrifter, og forholdet svekker tilliten til skolen.”

Det følger av dette at loven gir anvisning på ulike reaksjonsformer ved brudd på bestemmelser i lov, forskrift eller forutsetninger for skolens godkjenning. Hvilke reaksjonsformer som kommer til anvendelse i det enkelte tilfelle vil bero på en vurdering av regelbruddenes art og omfang, varighet mv. Bestemmelsen om mulige reaksjonsformer må sees i sammenheng med privatskoleloven § 6-3 som fastsetter at alle offentlige tilskudd og skolepenger skal komme elevene til gode.

Scandinavian School of Brussels har i klagen anført at den ”i hovedsak” har rettet de lovbruddene som følger av direktoratets vedtak, og som er erkjent av skolen, og at skolen i fremtiden vil drive ”innenfor rammen av norsk privatskolelov”. Scandinavian School of Brussels mener at direktoratet ”i for liten grad har vektlagt de omfattende forbedringstiltakene som er foretatt ved skolen”. Klager har med denne begrunnelse anført at en tilbaketrekking av godkjenningen er en uforholdsmessig reaksjon.

Til anførselen om uforholdsmessighet har direktoratet i oversendelsesbrevet bemerket at de konstaterte lovbruddene er mange og alvorlige, har pågått i en årrekke og har vært kjent av skolen uten at noen rettingstiltak ble gjennomført før etter at foreløpig tilsynsrapport var sendt skolen. Etter direktoratets syn er skolens tilpasninger til regelverket i all hovedsak foretatt som følge av tilsynet.

Departementet har særlig vurdert anførselen fra Scandinavian School of Brussels om at vedtaket om å trekke godkjenningen tilbake er en uforholdsmessig reaksjon. Departementet vil først bemerke at det forhold at en godkjent privatskole retter opp/legger planer for oppretting av regelbrudd etter at disse er avdekket av tilsynsmyndigheten, i seg selv ikke utelukker at det reageres med å trekke tilbake skolens godkjenning. Vurderingen av hvilken av reaksjonsformene i privatskoleloven § 7-2 a må bero på en konkret avveining i det enkelte tilfelle.

Tilsynet med Scandinavian School of Brussels har avdekket en rekke brudd som har pågått over tid på sentrale bestemmelser i privatskoleloven. Blant annet vises til at skolen har operert med langt høyere skolepenger enn hva privatskoleloven § 6-2 første ledd tillater, at ikke alle offentlige tilskudd og skolepenger har kommet elevene til gode, at skolen ikke har hatt en forsvarlig økonomi- og regnskapsforvaltning, at skolen ikke har fulgt kravet i privatskoleloven om at undervisningen skal være på norsk mv. Departementet vurderer både enkeltvis og i sum de erkjente bruddene på regelverket som alvorlige.

Regelbruddenes omfang og varighet, samt det at forholdene til dels har vært kjent for skolen, tilsier etter departementets vurdering at anførselen om uforholdsmessighet ikke kan føre frem. Det at Scandinavian School of Brussels etter at forholdene ble avdekket av tilsynsmyndigheten har erklært heretter å ville innrette seg etter privatskolelovens bestemmelser, herunder lagt planer for dette, kan etter departementets oppfatning ikke føre til at skolen gis adgang til å drive videre virksomhet etter privatskoleloven. Vi viser i denne sammenheng spesielt til viktigheten av at departementet og tilsynsmyndigheten kan ha tillit til godkjente privatskoler med rett til statstilskudd.

Departementet har merket seg at det sittende styret ved skolen har gjennomført tiltak for å bringe virksomheten ved Scandinavian School of Brussels i samsvar med regelverket. I spørsmålet om nødvendig tillit må likevel departementet forholde seg til skolen som sådan og dennes historikk, og ikke kun det sittende styret.

Departementet slutter seg for øvrig i hovedsak til direktoratets begrunnelse slik denne fremkommer i vedtaket av 4. februar 2013 og endelig tilsynsrapport av samme dag, samt i oversendelsesbrevet av 11. mars 2013. Departementet stadfester direktoratets vedtak.

Departementets vedtak

Klage fra Scandinavian School of Brussels av 25. februar 2013 har ikke ført frem.
Utdanningsdirektoratets vedtak av 4. februar 2013 stadfestes.

Med hilsen

Ellen Cathrine Arnesen (e.f.)
avdelingsdirektør

Roger Spidsberg
seniorrådgiver

Kopi til:

Utdanningsdirektoratet

Postboks 9359 Grønland

0135

OSLO